

РІШЕННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Спеціалізована вчена рада ДФ 35.051.115 Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 293 «Міжнародне право» на підставі прилюдного захисту дисертації «Правовий статус Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії» 29 січня 2024 року.

Присяжнюк Юрій Юрійович, 13.04.1994 року народження, громадянин України, освіта повна вища. У 2017 році закінчив Львівський національний університет імені Івана Франка, отримав повну вищу освіту за спеціальністю «Міжнародне право», здобув ступінь магістра та отримав професійну кваліфікацію «Юрист міжнародник, перекладач».

З 09.2017 р. по 09.2021 р. навчався в аспірантурі на кафедрі міжнародного права Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів, форма навчання очна (денна).

Працює асистентом кафедри міжнародного права Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів, з 01.2021 р. до цього часу.

Дисертацію виконано на кафедрі міжнародного права Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів.

Науковий керівник: **Лисик Володимир Михайлович**, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного права Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів.

Здобувач має 18 наукових публікацій за темою дисертації, з них 2 статті у періодичних наукових виданнях інших держав, 4 статті у наукових фахових виданнях України, 0 монографій:

1. Присяжнюк Ю. Міжнародно-правове регулювання співпраці держав у сфері відновлюваної енергетики. *Університетські наукові записки*. 2022. № 3. С. 67–78.
2. Присяжнюк Ю. Ю. Адміністративні методи та періоди співпраці України з Європейським Союзом у галузі альтернативної енергетики. *Аналітично-порівняльне правознавство*. Електронне видання УжНУ. Ужгород, 2023. № 2. С. 460–465. URL : <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/06/82.pdf>

3. Присяжнюк Ю. Правова діяльність міжнародного агентства з поновлюваної енергетики. *Науковий вісник УжНУ. Серія "Право"*. Вип. 76(2). 2023. С. 251–256.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

1. Микієвич Михайло Миколайович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри європейського права Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, у дискусії зауважив:

1. У роботі не зазначено чітко як відбувається голосування ЄС і його держав членів в IRENA.

2. Не детально розглянуто, як відбулось приєднання ЄС до IRENA.

2. Білоцький Сергій Дмитрович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного права Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка Міністерства освіти і науки України, надав позитивний відгук із зауваженнями:

1. Пункт 1.3. дослідження має назву «IRENA як інституційна основа правового регулювання впровадження та використання відновлювальних джерел енергії», що звичайно є вірно. При цьому автору слід було більш детально розглянути діяльність інших організацій в тому числі неурядових в частині співробітництва щодо використання окремих видів відновлювальних джерел, наприклад вітрової енергетики де зокрема важливу роль відіграють Глобальна асоціація вітрової енергії (GWEC) та Європейська асоціація вітрової енергії (EWEA) тощо. Видається, що розкриття їх ролі у регулюванні відновлювальної енергетики та більш глибокий аналіз їх співробітництва з IRENA сприяв би більш повному розкриттю теми та дав би можливість глибше дослідити еволюцію правового регулювання використання відновлювальних джерел енергії.

2. Ст. 3 Статуту IRENA закріплює термін «відновлювана енергія» який «означає всі види енергії, які отримувані з відновлюваних джерел екологічно раціональним способом та які, *inter alia*, охоплюють: 1) біоенергію; 2) геотермальну енергію; 3) гідро електроенергію; 4) енергію океану, у тому числі, *inter alia*, енергію припливів та відливів, енергію хвиль і теплову енергію океану; 5) сонячну енергію, а також 6) енергію вітру.» У зв'язку із цим виникає питання чи даний перелік є вичерпний, і чи зможе Ірена в майбутньому без зміни Статуту займатися іншими видами енергії?

3. Розглядаючи питання членства в IRENA здобувач виділяє таку особливість згідно ст 6 Статуту «Членство є відкритим для тих держав, які є членами Організації Об'єднаних Націй, і регіональних міжурядових організацій

з економічної інтеграції, що бажають і можуть діяти відповідно до цілей та діяльності, які викладено в цьому Статуті.» У цьому контексті хотілося б почути думку здобувача чим викликана необхідність обмежувати членство лише тими державами які є членами ООН? Адже переважна більшість міжнародних організацій відмовляються від подібних положень? Чи не є таке обмеження своєрідним архаїзмом? І чи не обмежує це суверенне право держав обирати брати чи не брати їм участь у міжнародних організація?

Більше того, в продовження попереднього виникає логічне питання: чи втратить своє членство держава в ІРЕНА, якщо вона припинить своє членство в ООН?

3. Камінська Наталія Василівна, доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Національного авіаційного університету Міністерства освіти і науки України, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Не зовсім зрозумілим є послідовність викладення матеріалу підрозділу 1.3 «IRENA як інституційна основа правового регулювання впровадження та використання відновлювальних джерел енергії» у розділі 1 «IRENA у механізмі правового регулювання впровадження та використання відновлювальних джерел енергії». Лише у наступних розділах проаналізовано юридичну природу, правове положення або статус даної організації.

Тому закономірною видається конкретизація власне згаданого механізму правового регулювання як теоретичної категорії, а також формулювання чіткого її визначення і складових елементів, основ правового регулювання, причому не лише інституційних.

2. Сформульована мета і завдання дослідження (стор. 23) не цілком узгоджуються з його предметом (стор. 24), зокрема, в частині імплементації норм міжнародного права та права ЄС щодо відновлюваних джерел енергії у національне законодавство України. Так само у висновках до розділів та загальних висновках неналежним чином відображені отримані результати, проте у тексті дисертації викладено чимало цікавих та обґрунтованих положень, рекомендацій теоретичного і практичного характеру, які могли бути зафіксовані у висновках, положеннях наукової новизни.

3. Аналізуючи еволюцію правового регулювання відносин в сфері відновлювальних джерел енергії, автор відзначає, що таке регулювання на початкових етапах було «побічним продуктом» розвитку екологічних норм. Однак, сумнівною і такою, що потребує додаткової аргументації, є спроба

автора об'єднати в історичний етап всі події в цій сфері після 2000 р. і звести його виключно до екологічного спрямування.

Так, стверджується, що «цей період характеризується значною інтенсифікацією міжнародно-правового співробітництва держав в сфері регулювання відновлювальних джерел енергії, що в підсумку призводить до необхідності інституалізації відносин у цій сфері, в результаті чого 26 січня 2009 року схвалено Статут Агентства. Разом з тим, у цей період було прийнято кілька природоохоронних документів, найважливішим з яких, без сумніву, є Паризька угода про зміну клімату 2015 року, які суттєво стимулювали розвиток міжнародно-правового регулювання цієї сфери.»

Видається, що створення IRENA стало логічним продовженням не тільки розвитку міжнародних екологічних норм, але й економічної співпраці держав та міжнародних організацій, про що свідчить зокрема той факт, що за даними Світового банку майже 10 відсотків усіх міжнародних запозичень, які залучалися МВФ, Світовим банком та рядом інших міжнародних організацій, були пов'язані, в тому числі, з різними проектами в сфері відновлювальної енергетики.

4. Продовжуючи попереднє зауваження, доречно підкреслити, що автор виокремлює тенденцію до інституціоналізації відносин в сфері відновлювальної енергетики в процесі історичного розвитку цієї сфери, з чим загалом можна погодитися. У зв'язку з цим цікавою є його позиція чи така інституціоналізація притаманна лише для відновлювальної енергетики, чи характерна для всієї сфери міжнародно-правового регулювання?

5. Дисертант багато уваги приділив питанням теорії права міжнародних організацій, що важливо для даної тематики роботи. Однак деякі аспекти все таки не були належним чином розкриті, зокрема, питання про примусове припинення членства в IRENA. Так, у підрозділі 2.2 автор стверджує, що з аналізу практики можна зробити висновок, що припинення членства можливе у двох формах: призупинення членства та вихід. Цікавою особливістю Агентства є те, що в Статуті застосовується термін «виключення», як примусове позбавлення членства використовується термін «призупинення». Дана позиція видається спірною, оскільки у Статуті передбачено, що для члена, який постійно порушує положення цього Статуту чи будь-якої угоди, укладеної ним згідно з цим Статутом, привілеї та права членства можуть бути призупинені Асамблеєю більшістю голосів у дві третини присутніх членів, які голосують за рекомендацією Ради.

У зв'язку з цим виникає питання: яким чином таке призупинення членства можна вважати позбавленням членства?

6. У підрозділі 2.3 «Правосуб'єктність IRENA» здобувач багато уваги приділяє аналізу привілеїв та імунітетів цієї організації. На основі цього зроблено висновок: «окремі держави можуть встановлювати в своєму внутрішньому законодавстві додаткові права, якими користується Агентство та його посадові особи на території цієї держави».

Тобто цікаво почути пояснення автора щодо того чи зустрічаються такі положення в практиці інших міжнародних організацій? І які держави на сьогодні передбачили додаткові привілеї та імунітети для IRENA в національному законодавстві?

У цілому висловлені дискусійні положення і зауваження запрошують автора до наукової дискусії, не применшують наукового і практичного значення дослідження, здійсненого Присяжником Ю.Ю.

4. Харитонова Тетяна Євгенівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри аграрного, земельного та екологічного права Національного університету Одеська юридична академія Міністерства освіти і науки України, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1) Аналізуючи питання, пов'язані з членством в Агентстві, автор виділяє як особливість членства можливість участі в цій організації інших міжнародних організацій (стор. 96, 168). Так, змістовний аналіз ст. 6 Статуту Агентства демонструє, що «для отримання права на членство в Агентстві регіональна міждержавна організація з економічної інтеграції повинна бути заснована суверенними державами, щонайменше одна з яких є членом Агентства та якій її держави-члени передали повноваження щонайменше з одного з питань, яке належить до компетенції Агентства». У зв'язку із цим виникає низка питань: чому членство відкрите лише для тих організацій, в яких хоча б одна держава-член вже вступила в Агентство? Наскільки виправданим є таке обмеження? І чи втратить така організація членство у випадку, якщо така держава припинить своє членство?

2) Продовжуючи попереднє питання, слід зазначити, що на сьогодні єдиною міжнародною організацією - членом Агентства є Європейський союз, всі держави-члени якого є учасниками IRENA. За цих умов, на думку здобувача, у чому зміст такого членства? І чи які-небудь інші організації виявили чи можуть виявити бажання набути членство в Агентстві?

3) Однією із найбільш унікальних особливостей Агентства є порядок прийняття рішень. Так, відповідно до статті 9 «рішення з питань по суті приймаються шляхом досягнення консенсусу присутніх членів. Якщо консенсусу не може бути досягнуто, консенсус вважається досягнутим, якщо заперечують не більше 2 членів, якщо в Статуті не передбачається іншого.

Коли виникає проблема, чи є це питання по суті, чи ні, то це питання розглядається як питання по суті доти, доки Асамблея не вирішить іншого шляхом досягнення консенсусу присутніх членів, а якщо консенсусу не може бути досягнуто, консенсус вважається досягнутим, якщо заперечують не більше 2 членів». На захисті було би цікаво почути думку дисертанта про те, чим зумовлена необхідність такого способу прийняття рішень? Чи не породить це проблеми у майбутньому, коли фактично IRENA буде нездатна виконувати свої функції через блокування деякими державами можливості прийняття рішення?

5. Брацук Іван Зіновійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри європейського права Львівського національного університету імені Івана Франка МОН України, надав позитивну рецензію із зауваженнями:

1) Так підпункт 1.1 має назву «Методологічна основа та історичні передумови дослідження міжнародного співробітництва у сфері відновлювальних джерел енергії» в якому дисертант на сторінках 28-38 по суті увагу присвячує аналізу методології як науці та досліджує поняття та зміст різних методів наукового пізнання. При чому даний аналіз здійснюється суцільно з теоретичної точки зору. В даному випадку необхідно уточнити, чому автор вирішив піти саме таким чином і чи не доцільніше було даний підпункт в повній мірі було присвятити історичним передумови дослідження міжнародного співробітництва у сфері відновлювальних джерел енергії. А методи дослідження котрі він використовував більш повно відобразити відповідному пункті у вступі даної дисертаційної роботи.

2) Також 24 лютого 2018 року Україна стала членом Міжнародного агентства відновлювальних джерел енергії (IRENA). Відповідно до Указу Президента України від 10 травня 2016 року № 200/2016 «Питання приєднання України до Статуту Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії (IRENA). У зв'язку з цим видається було б доцільно більшу увагу у третьому розділі даного дисертаційного дослідження окремим підпунктом присвятити особливостям та специфіці перебування нашої держави у Міжнародному агентстві з відновлювальних джерел енергії. В даному контексті видається доцільним уточнити насамперед яка була процедура вступу нашої держави до даного Агентства і в яких сферах в рамках Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії наша країна реалізує свою політику в даній сфері енергетики на практиці.

Загальна оцінка роботи і висновок.

Дисертація **Присяжнюка Юрія Юрійовича** на тему «**Правовий статус Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії**» є самостійною та ґрунтовною науковою працею, що виконана з дотриманням вимог академічної доброчесності. Роботу присвячено системному дослідженню правового статусу Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії, розуміння та застосування якого є особливо важливим в сучасних міжнародно-правових відносинах України, а саме: вперше доведено доцільність розглядати Міжнародне агентство з відновлювальних джерел енергії, як інституційну основу співробітництва в сфері відновлювальних джерел енергії. Розглянуто сучасний стан міжнародно-правового регулювання відносин щодо відновлюваної енергетики, окреслено потребу в аналізі динаміки формування правил поведінки держав, що закріплюються в різноманітних джерелах, зокрема ті, що закріплені в ст. 38 Статуту Міжнародного Суду ООН, і разом значний масив норм, які в міжнародному праві отримали назву «м'якого права». Показано, що світові держави прагнуть до співпраці через роботу спеціалізованих міжнародних організацій, які покликані для впровадження виробництва відновлюваних джерел енергії. Зосереджено увагу на Міжнародне агентство з відновлювальної енергетики (IRENA), заснування якого, звичайно, є потрібним шляхом у впровадженні відновлюваної енергетики.

Дисертаційна робота **Присяжнюка Юрія Юрійовича** «**Правовий статус Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії**» за змістом, рівнем наукової новизни, практичним значенням та характером висновків відповідає галузі знань **29 «Міжнародні відносини»**, спеціальності **293 «Міжнародне право»** та сучасним вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертацій», а також затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами) «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор – **Присяжнюк Юрій Юрійович** – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань **29 «Міжнародні відносини»** за спеціальністю **293 «Міжнародне право»**.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 (п'ять) членів ради,

«Проти» 0 (нуль) членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада ДФ 35.051.115 Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів, присуджує **Присяжнюку Юрію Юрійовичу** ступінь доктора філософії з галузі знань **29 «Міжнародні відносини»** за спеціальністю **293 «Міжнародне право»**.

Голова
спеціалізованої
вченої ради
ДФ 35.051.115

проф. Михайло МИКІЄВИЧ

